

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Petry Weissové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **O. V.**, zast. JUDr. Pavlem Pohorským, advokátem, se sídlem Revoluční 767/25, Praha 1, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, se sídlem Zborovská 81/11, Praha 5, za účasti osoby zúčastněné na řízení: J. H., proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 3. 2023, č. j. 024469/2023/KUSK, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 27. 3. 2024, č. j. 43 A 35/2023-59,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek vůči rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 27. 3. 2024, č. j. 43 A 35/2023-59.

Odůvodnění:

[1] Městský úřad Mnichovice, stavební úřad (dále jen „stavební úřad“), výrokem I. rozhodnutí ze dne 10. 11. 2022, č. j. MUMN/6972/2022/pats, žalobci podle § 129 odst. 1 písm. b) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), nařídil odstranit přístavbu (tvořenou kůlnou o rozměrech 1,4 x 3,1 m a prostorem pro WC o rozměrech 0,8 x 1,0 m) stavby pro rekreaci ev. č. X, L., a stavbu betonového přístupového schodiště, obojí na pozemcích parc. č. XA a XB v katastrálním území L. (dále jen „stavba“). Výrokem II. uvedeného rozhodnutí stavební úřad uložil žalobci předložit návrh technologického postupu prací při odstraňování stavby podložený závazným stanoviskem orgánu státní správy lesů, výrokem III. nahradit náklady řízení a ve výroku IV. stanovil podmínky pro odstranění stavby.

[2] Žalovaný shora označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) změnil rozhodnutí stavebního úřadu tak, že do výroku I. doplnil podrobný popis všech částí stavby, o jejíž odstranění jde, výrok II. doplnil o zmocňovací ustanovení a upravil podmínky pro odstranění stavby a výrokem III. uložil žalobci nahradit náklady řízení. Ve zbytku rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdil.

[3] Žalobce proti napadenému rozhodnutí brojil žalobou u Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“), který ji v záhlaví uvedeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“) zamítl.

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) se nyní proti napadenému rozsudku brání kasační stížností, jejíž součástí učinil rovněž návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[5] Tento návrh odůvodňuje tím, že výkon napadeného rozsudku by pro něj znamenal nemalou újmu na jeho vlastnickém právu ke stavbě, která má být odstraněna. S ohledem na skutečnost, že odstranění stavby by bylo časově i finančně náročné a mělo nenavratitelný charakter, je újma hrozící stěžovateli závažná, reálná a nenahraditelná. Odstranění stavby by totiž nebylo možné zhojit ani následným rozhodnutím ve věci samé ve prospěch stěžovatele, protože by mu poskytlo jen hypotetickou ochranu. Vyhovění kasační stížnosti bez přiznání odkladného účinku by tak představovalo pouze akademické rozhodnutí.

[6] Stěžovatel má rovněž za to, že přiznání odkladného účinku se nepřiměřeným způsobem nedotýká práv třetích osob, když ani žádná újma jiným osobám nemůže vzniknout. Újma žalovaného či osoby zúčastněné na řízení v důsledku pozdějšího odstranění stavby je méně závažná než újma jemu vzniklá odstraněním stavby, a to vzhledem k tomu, že současný stav trvá minimálně 29 let. Přiznání odkladného účinku není ani v rozporu s veřejným zájmem, neboť naopak existuje zájem na tom, aby povinnosti byly ukládány jen na základě zákonných rozhodnutí. Podle stěžovatele je třeba při hodnocení veřejného zájmu zohlednit, že nepřiznání odkladného účinku popírá smysl soudního přezkumu Nejvyšším správním soudem, který by mu v případě odstranění stavby již nemohl poskytnout skutečnou efektivní právní ochranu, i kdyby jeho kasační stížnosti vyhověl.

[7] Žalovaný se k návrhu na přiznání odkladného účinku nevyjádřil.

[8] Osoba zúčastněná na řízení k návrhu na přiznání odkladného účinku uvádí, že s jeho přiznáním nesouhlasí. V případě přiznání odkladného účinku by totiž pokračovala újma na jejích právech, jelikož stěžovatel její pozemky od 1. 1. 2021 bezplatně a bez jejího souhlasu užívá. Z povahy stavby je zřejmé, že náklady na vytvoření technologického postupu prací při odstraňování stavby nebudou vysoké, s výjimkou zastřešení z azbestového materiálu, který je nebezpečným odpadem.

[9] Nejvyšší správní soud po zhodnocení důvodů uváděných stěžovatelem a osobou zúčastněnou na řízení dospěl k závěru, že zákonné podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti jsou v daném případě splněny.

[10] Zdůrazňuje přitom, že je třeba mít na paměti mimořádnou povahu odkladného účinku. Kasační stížnost proti rozhodnutí soudu ve správním soudnictví není řádným opravným prostředkem, u něhož by bylo možno odkladný účinek očekávat. Přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud prolamuje před vlastním rozhodnutím ve věci samé právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není jako celek zákonným postupem zrušeno. Přiznání odkladného účinku proto musí být vyhrazeno pro ojedinělé případy, které zákonodárce vyjádřil v § 73 odst. 2 s. ř. s.

[11] Podle tohoto ustanovení soud může přiznat žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší

pokračování

újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Uvedené podmínky platí přiměřeně i pro odkladný účinek kasační stížnosti podle § 107 s. ř. s.

[12] Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014-58, vyslovil, že k přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je nutné naplnit tři materiální předpoklady: 1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí musí pro stěžovatele znamenat újmu, 2) újma musí být pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, 3) přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Vznik takto chápané újmy nadto musí být v příčinné souvislosti s výkonem či jiným právním následkem plynoucím z rozhodnutí krajského soudu.

[13] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu také vyplývá, že povinnost tvrdit a prokázat skutečnost, že výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by pro stěžovatele znamenaly újmu, která je nepoměrně větší, než může přiznáním odkladného účinku vzniknout jiným osobám, stíhá samotného stěžovatele; přičemž postačuje pouhý předpoklad tvrzené újmy. Stěžovatel je tedy pro úspěšnost svého návrhu povinen tvrdit včas, úplně a konkrétně rozhodné skutečnosti o vzniku nenahraditelné újmy. Tvrdit a osvědčovat rozpor přiznání odkladného účinku s důležitým veřejným zájmem, popř. i újmu, jež by měla vzniknout jiným osobám, je naopak úkolem žalovaného. Soud tedy není oprávněn zjišťovat splnění uvedených podmínek z úřední povinnosti (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2017, č. j. 2 Azs 163/2017-20). Naznačené povinnosti tvrzení stěžovatel v nynější věci dostál.

[14] Nejvyšší správní soud má za to, že situace, kdy by stěžovateli ještě před rozhodnutím o kasační stížnosti bylo vykonatelně uloženo předložit návrh technologického postupu prací při odstraňování stavby a zejména odstranit stavbu, pro něj představuje závažnou a reálně hrozící újmu. Jednak by takový postup byl spojen s finančními i časovými náklady, a jednak by následek v podobě odstranění stavby nebylo možné ani při následném vyhovění kasační stížnosti zvrátit a stav před odstraněním stavby obnovit. Je proto nepochybné, že odstranění stavby před tím, než bude s konečnou platností ve věci rozhodnuto, by v podstatě učinilo toto rozhodnutí pouze akademickým rozhodnutím bez faktického dopadu do jeho právní sféry, které by stěžovateli bylo způsobilé poskytnout pouze hypotetickou ochranu (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 6. 2016, č. j. 6 As 107/2016-40). Případný úspěch ve věci by tak bez současného přiznání odkladného účinku neměl pro stěžovatele reálný význam, neboť odstranění stavby by pro stěžovatele mělo nevratné následky.

[15] Naproti tomu z ničeho v nynější věci neplyne, že by přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti vznikla jiným osobám újma nepoměrně větší, než jaká hrozí stěžovateli v případě jeho nepřiznání. Nejvyšší správní soud nepřehlédl újmu hrozící osobě zúčastněné na řízení v podobě neoprávněného umístění stavby stěžovatelem na pozemku v jejím vlastnictví, které požívá ochrany podle čl. 11 Listiny základních práv a svobod. Aniž by Nejvyšší správní soud chtěl ochranu tohoto vlastnického práva snižovat a předjímat meritorní rozhodnutí ve věci, považuje v souzené věci za nezbytné na dočasnou dobu, jejíž délka je omezena rozhodnutím o kasační stížnosti, upřednostnit potřebu „zakonzervování

stavu“ věci s ohledem na již zmíněný nevratný stav v případě odstranění stavby před rozhodnutím o kasační stížnosti. S ohledem na obsah napadeného rozhodnutí, podle nějž byla stavba realizována již v letech 1988 až 1992, Nejvyšší správní soud dovodil, že další, avšak délkou řízení o kasační stížnosti limitovaná, doba, po kterou osoba zúčastněná na řízení bude muset omezení svého vlastnického práva strpět, pro ni představuje nepoměrně menší újmu, než jaká hrozí stěžovateli nepřiznáním odkladného účinku, a to s ohledem na budoucí nemožnost zvrátit realizaci rozhodnutí stavebního úřadu či obnovení stavu před jeho výkonem. První a druhá výše uvedená podmínka pro přiznání odkladného účinku je tudíž splněna.

[16] Pokud jde o rozpor s důležitým veřejným zájmem, jak již uvedeno, tvrdit a osvědčovat rozpor odkladného účinku kasační stížnosti s ním je zejména na žalovaném (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 2. 2022, č. j. 8 As 4/2022-36). Ten ovšem v tomto směru ničeho netvrdí a nenamítá. Přestože si je Nejvyšší správní soud vědom důležitého veřejného zájmu na dodržování předpisů v oblasti stavebního práva a na to, aby stavby byly pořizovány na základě k tomu příslušným orgánem vydaných povolení, dovodil, že tento důležitý veřejný zájem v posuzovaném případě nepřeváží výše opakovaně zmíněné negativní a nezvratné následky spojené s odstraněním stavby. Uvedené platí tím spíše, pokud ze správního řízení vyplývá, že stávající stav trvá již 29 let. S ohledem na skutečnost, že přiznání odkladného účinku toliko odsouvá účinky napadeného rozsudku po dobu, kdy je jeho zákonnost přezkoumávána kasačním soudem, lze uzavřít, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[17] Nejvyšší správní soud tudíž dovodil naplnění všech shora vymezených podmínek pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 s. ř. s. ve spojení s § 73 odst. 2 téhož zákona, a proto kasační stížnosti odkladný účinek přiznal. Učinil tak ve vztahu k napadenému rozsudku (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019-38). Vzhledem k tomu, že i krajský soud žalobě odkladný účinek přiznal (usnesením ze dne 12. 6. 2020, č. j. 43 A 35/2023-31), fakticky se tak do meritorního rozhodnutí o kasační stížnosti odkládá vykonatelnost napadeného rozhodnutí žalovaného.

[18] Závěrem Nejvyšší správní soud pro úplnost připomíná, že usnesení o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je svou podstatou rozhodnutím předběžné povahy a nelze z něj předjímat budoucí rozhodnutí o věci samé.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. června 2024

Mgr. Petra Weissová
předsedkyně senátu